

УДК 621.12.3

О. І. Пушкар, Є. М. Грабовський

Харківський національний економічний університет

ІНФОРМАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЯК ЗАБЕЗПЕЧУЮЧИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аналізується специфіка формування, перетворення і застосування інформації та інформаційних ресурсів у процесі інформаційного забезпечення видавничої діяльності.

Інформація, інформаційні ресурси, видавництво, інформаційні потоки

Формування всесвітніх комунікаційних мереж дозволило змінити пріоритети видавничої справи у напрямку інтенсифікації процесів управління інформацією та створення потужної інформаційної системи видавництва. Інформатизація та віртуалізація видавничої діяльності передбачає посилення ролі інформаційної компоненти в загальній структурі ресурсної бази видавництва і привертання уваги менеджерів видавничої справи до питань розвитку інформаційної інфраструктури. Отже, ключовими елементами сучасної видавничої діяльності виступають інформаційні ресурси, що являють собою головний фактор успішного розвитку підприємства. У зв'язку з тим виникає об'єктивна потреба аналізу поняття інформаційних ресурсів видавничої діяльності, їхніх основних особливостей і класифікації, вивчення тенденцій розвитку інформаційних ресурсів видавництва.

У роботах [1, 3, 4, 6, 7] порушуються питання, пов'язані із загальними особливостями інформаційної економіки та специфікою здійснення видавничої діяльності в нових умовах. При цьому на сьогодні в літературі відсутні цілісне уявлення про структуру інформації та інформаційних ресурсів видавництва, шляхи їх формування та їхні основні властивості, що й визначає актуальність теми даного дослідження.

Метою даної статті є аналіз специфіки інформації та інформаційних ресурсів у процесі інформаційного забезпечення видавничої діяльності.

Інформаційне забезпечення видавничої діяльності тісно пов'язане з процесами формування та циркулювання інформаційних потоків у світовому інформаційному просторі (рис. 1). Інформація, що використовується для створення видань різного типу, проходить кілька стадій обробки, є неоднорідною на кожній з цих стадій, а також змінює свої властивості та структуру в процесі руху з початкової точки її створення до кінцевої точки споживання.

Світовий інформаційний простір формує множину інформації I^0 , яка характеризується великою кількістю масивів відомостей з різних предметних областей людської діяльності, хаотичністю створення, наявністю протиріч між різними її аспектами.

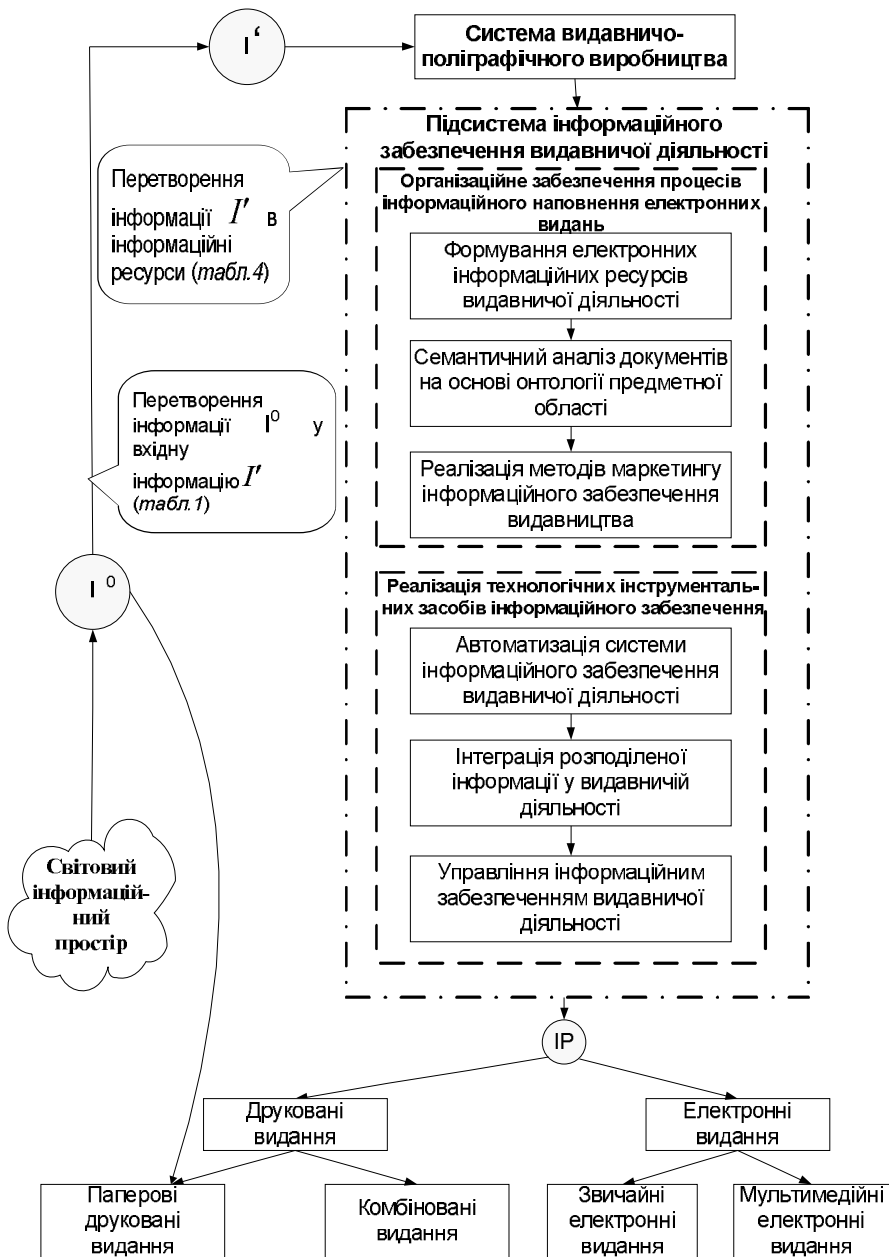

Рис. 1. Потoki інформації в процесі створення видань різного типу

Вирішення локальних завдань системи видавничо-поліграфічного виробництва вимагає виділення з усього масиву інформації I^0 підмножини I' , що виступає вхідною інформацією для видавничої діяльності. Вхідна інформація I' являє собою сукупність відомостей, що можуть бути використані для повсякденної видавничої діяльності.

Можливі шляхи формування інформації I' наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Шляхи перетворення інформації I^0 у вхідну інформацію I'

Процеси видавничої діяльності, в результаті яких здійснюється перетворення	Сутність процедури перетворення	Фахівці видавничо-поліграфічної справи, які забезпечують перетворення	Вимоги до інформації I'
1	2	3	4
Аналіз оригіналу	З усієї множини кольорових сполучень формується зональна оптична насиченість оригіналу, визначена зональними кольороподіленими світлофільтрами	Технолог	Нормативність
Формування контенту видання	Виділяється підмножина релевантної інформації для відповідного видання	Верстальник, дизайнер, системний аналітик	Цілісність, цілеспрямованість, комплексність
Маркетингова діяльність	На основі методів пропаганди, паблік релейшнз, промоції та прямого маркетингу здійснюється оптимізація інформаційних потоків для видання	Маркетолог, менеджер	Позитивність впливу на стратегію видавничої діяльності
Створення дизайну видання	З масивів графічної інформації вибираються елементи оформлення видання відповідно до утилітарних і естетичних запитів споживачів, виробничих вимог, факторів забезпечення комерційного успіху	Дизайнер, системний аналітик	Комплексність, нормативність
Робота із замовником видавничої продукції	Виділяються компоненти інформаційного наповнення видання згідно з побажаннями замовника	Технолог, дизайнер	Цілісність, об'єктивність
Стандартизація та сертифікація поліграфічної продукції	З множини вхідної інформації обираються відомості відповідно до галузевих стандартів оформлення видань	Технолог, системний аналітик	Адекватність, комплексність

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
Урахування вимог теорії кольору	Здійснюється побудова колірних моделей і схем на основі аналізу колірного спектра	Технолог, дизайнер	Комплексність, нормативність
Автоматизація видавничих процесів	Інформація I ⁰ формалізується, групується згідно з вимогами нормалізації баз даних	Технолог, програміст	Системність, достовірність
Оптимізація систем оперативної поліграфії	Здійснюється формування оптимальної структури інформації для систем оперативного друку	Технолог, менеджер	Позитивність впливу на виконання поточних операцій

Інформація I' у видавничій діяльності виявляється в множині аспектів: по-перше, виробництво інформації як такої — це виробнича галузь, тобто вид економічної діяльності поліграфічного підприємства; по-друге, інформація є чинником видавничо-поліграфічного виробництва, одним з фундаментальних ресурсів видавничої системи; по-третє, інформація є об'єктом купівлі-продажу, тобто виступає як товар; по-четверте, інформація — це елемент ринкового механізму, який разом з ціною і корисністю впливає на визначення оптимального і рівноважного станів економічної системи видавничого виробництва.

Суть інформації можна визначити такими її властивостями [6]:

1. **Ідеальність** — існування тільки в свідомості людини і внаслідок цього неможливість сприйняття її органами чуття.
2. **Суб'єктивність** — залежність кількості і цінності відомостей від інформаційної моделі суб'єкта, який одержує відомості.
3. **Інформаційна незнищуваність** — неможливість знищення відомостей іншими відомостями, отриманими людиною.
4. **Динамічність** — можливість зміни цінності наявних відомостей і знань під впливом часу, інших відомостей, що надходять.
5. **Накопичуваність** — можливість практично необмеженого накопичення відомостей в інформаційній моделі людини.

Підсистема інформаційного забезпечення видавничої діяльності як складова системи видавничо-поліграфічного виробництва об'єднує в собі дві основних компоненти: організаційне забезпечення процесів інформаційного наповнення електронних видань; реалізація технологічних інструментальних засобів інформаційного забезпечення видавничої діяльності. Результатом функціонування підсистеми інформаційного забезпечення видавничої діяльності є створення інформаційних ресурсів (ІР), які використовуються для інформаційного наповнення друкованих і електронних видань.

Під *інформаційними ресурсами видавничої діяльності* слід розуміти знання та відомості, отримувані в процесі розвитку поліграфічної науки і в практичній діяльності видавництва, які можуть бути використані в поліграфічному виробництві й управлінні як чинник збільшення обсягу виробництва і підвищення його ефективності.

Аналіз характерних особливостей предметної області інформаційного забезпечення діяльності видавничо-поліграфічного виробництва на основі вивчення спеціалізованої літератури [1, 2, 4, 6] дозволив розробити структурну модель інформаційних ресурсів видавничої діяльності (рис. 2).

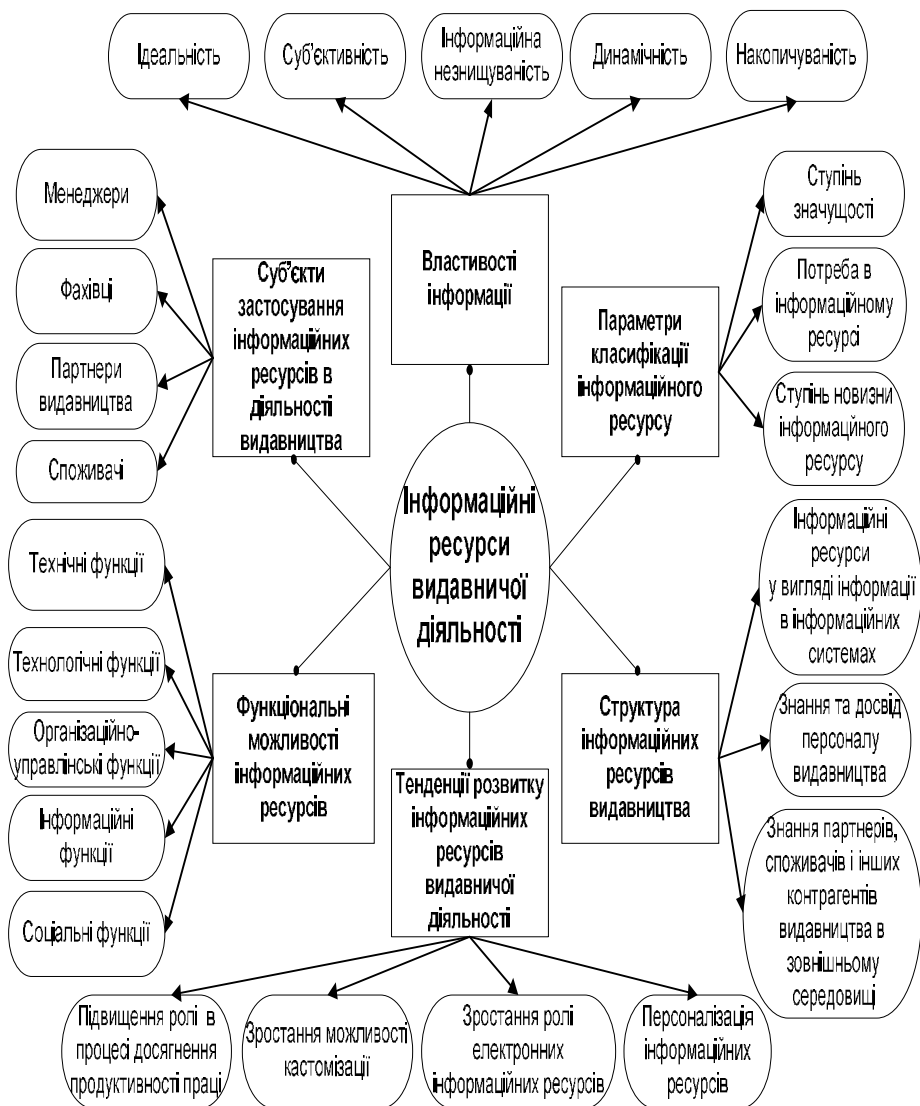

Рис. 2. Структурна модель предметної області дослідження інформаційних ресурсів видавничої діяльності

Процеси інформаційного забезпечення видавничої діяльності пов'язані з обробленням як інформаційних ресурсів, так і вхідної інформації (табл. 2).

Таблиця 2

**Ресурси-об'єкти розгляду в процесах інформаційного
забезпечення видавництва**

Процес інформаційного забезпечення видавництва	Ресурс, використовуваний у процесі
Формування електронних інформаційних ресурсів видавничої діяльності	IP
Семантичний аналіз документів на основі онтології предметної області	I'
Реалізація методів маркетингу інформаційного забезпечення видавництва	I'
Автоматизація системи інформаційного забезпечення видавничої діяльності	IP
Інтеграція розподіленої інформації у видавничій діяльності	I'
Управління інформаційним забезпеченням видавничої діяльності	I' (при управлінні контентом); IP (в процесі каталогізації інформаційного забезпечення)

У структуру інформаційних ресурсів видавництва включаються: інформаційні ресурси, представлені у вигляді інформації у виробничій інформаційній системі видавничо-поліграфічного виробництва (IP1); знання і досвід діяльності персоналу видавництва (IP2); знання партнерів, споживачів і інших контрагентів видавництва в зовнішньому середовищі, що виявляються в іміджі, бренді, прихильності торговій марці, тривалих схемах взаємодії (IP3).

Необхідність і напрями використання відповідного виду IP у практичній діяльності видавництва виражається в специфіці застосування IP в умовах інформаційної економіки (табл. 3).

Таблиця 3

Специфіка застосування IP у практичній діяльності видавництва

Суб'єкти і функції	Призначення використання
1	2
Суб'єкти видавничої діяльності — фізичні особи	
Менеджери	Призначені для ухвалення оптимального управлінського рішення
Фахівці	Призначені для внесення пропозицій, що мають сенс, підкріплені інформаційними дослідженнями

Продовження табл. 3

1	2
Партнери видавництва	Отримання різної інформації для поліпшення своєї роботи і взаємозв'язку з видавництвом
Замовники	Знання про видавництво, створення іміджу і залучення нових замовників
Функціональні можливості	
Технічні функції	Формування документів
Технологічні функції	Вирішення завдань технологічної підтримки виробничо-комерційної діяльності видавництва
Організаційно-управлінські функції бізнес-процесів	Здійснення функцій управління виробничо-комерційною діяльністю видавництва
Інформаційні функції	Повідомлення про функціональне призначення використання інформаційних ресурсів
Соціальні функції	Мотивація персоналу видавництва, поліпшення їх знань, якості роботи, навиків

Деякі з можливих шляхів формування ІР видавничо-поліграфічного підприємства наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Можливі шляхи перетворення інформації I' в інформаційні ресурси ІР видавничо-поліграфічного підприємства

Тип	Шлях формування ІР	Роль фахівців поліграфічної галузі відносно ІР
1	2	3
ІР1	Отримання ІР за допомогою інтелектуальних комп'ютерних агентів	Системний аналітик
	бухгалтерський облік фінансовий облік податковий облік управлінський облік виробничий облік складський облік	Технолог, менеджер
	Фіксація фактів видавничо-поліграфічної діяльності	Технолог
	Моніторинг конкурентів і партнерів на основі відкритих джерел інформації	Менеджер, маркетолог
	Навчання, підвищення кваліфікації персоналу загального плану	Технолог, менеджер
ІР2	Тренінги ухвалення проектних і управлінських рішень	Менеджер
	Реалізація нових проектів, інновацій, бізнес-процесів	Технолог, системний аналітик

Продовження табл. 4

1	2	3
	Ухвалення рішень менеджерами видавництва	Менеджер
	Отримання конкретних знань про видавництво з інформаційних процесів (закони, закономірності, тенденції, чинники, отримані на основі інтелектуального аналізу даних)	Технолог, системний аналітик
ІРЗ	Різні види рекламної діяльності	Маркетолог
	Бізнес-форуми, виставки	Технолог
	Спеціальні схеми взаємодії з покупцями при продажах	Маркетолог, менеджер
	Післяпродажне обслуговування	Менеджер, технолог
	Формування технологічних ланцюжків (кластерів) підприємств, пов'язаних з видавничою діяльністю	Технолог, системний аналітик, менеджер
	Прийняття рішень споживачами	Технолог, системний аналітик

Використання сформованих інформаційних ресурсів у повсякденній практиці видавничої діяльності здійснюється в основному шляхом їх втілення в друковані та електронні видання. Згідно зі статистичними даними на середину 2008 р. переваги споживачів щодо пропонованих форм інформаційних продуктів наступні: найбільшим попитом користуються видання в друкованій формі (57,6%), відтак видання в електронній формі (26,6%), далі — бази даних (15,8%) [5]. Таким чином, у нашому дослідженні знайшов своє відображення системно-структурний аналіз інформації та інформаційних ресурсів видавничої діяльності. Наукова новизна матеріалу полягає в удосконаленні категоріального апарату інформації та інформаційних ресурсів видавничої діяльності.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в можливості використання запропонованих розробок у процесі формування управлінських рішень стосовно схеми формування інформації та інформаційних ресурсів у видавничо-поліграфічній галузі.

Подальшим напрямком дослідження може брати розроблення методики оцінки ефективності застосування інформаційних ресурсів у практичній діяльності видавництва.

1. Бакаев В. В. Информационное обеспечение, поддержка и сопровождение жизненного цикла изделия / Бакаев В. В., Судов Е. В., Гомозов В. А. — М.: Машиностроение, 2005. — 624 с.
2. Гришкин И. И. Понятие информации. Логикометодолог. аспект / И. И. Гришкин. — М.: Наука, 1973. — 230 с.
3. Марчанд Д. Эффективно ли Ваша компания использует информацию / Д. Марчанд // Экономические стратегии. — 2002. — № 2. — С. 65–69.
4. Оліфіров О. В. Контролінг інформаційної системи підприємства (монографія). — Донецьк: ДонДУЕТ, 2003. — 325 с.
5. Проблемы распространения электронных и печатных изданий. Отчет ВИНТИ РАН / www.gpntb.ru/libcom8/disk.
6. Пушкарь А. И. Стратегическое управление развитием электронного бизнеса и информационных ресурсов предприятия / Пушкарь А. И., Грабовский Е. Н., Пономаренко Е. В. Х.: Изд-во ХНЭУ, 2005. — 480 с.
7. Развитие и анализ состояния электронных ИР в Украине / Л. С. Винарик, Н. Ф. Васильева // Экономика промышленности. — 2002. — №2. — С. 62–68.

ИНФОРМАЦИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ КАК ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЙ ИНСТРУМЕНТ ИЗДАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Анализируется специфика формирования, преобразования и использования информации и информационных ресурсов в процессе информационного обеспечения издательской деятельности.

INFORMATION AND INFORMATION RESOURCE PROVIDING TOOL PUBLISHING ACTIVITIES

The article examines the specifics of the formation, transformation and use of information and information resources in the process of information publishing.

Стаття надійшла 13.04.09

УДК 655.26:377.35

Д. В. Василюшин

Львівський Ставропігійський ліцей

О. М. Василюшин

Українська академія друкарства

СУЧАСНІ КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ (на прикладі поліграфії)

Розглядаються основні критерії якості підготовки випускників професійно-технічних навчальних закладів в умовах інформаційного суспільства.

Якість підготовки, випускники, профтехосвіта, поліграфія

У XV столітті людина опанувала мистецтво книгодрукування, і це привело до першого радикального «прориву» у сфері збереження, розповсюдження і передачі знань. Упродовж шести століть досягнутий рівень залишався без принципових змін, навіть незважаючи на появу телефонного зв'язку, радіо й телебачення. Сучасна інформаційна революція стала можливою лише завдяки збігові кількох факторів:

опануванню людиною космосу і створенню супутникових технологій зв'язку;

бурхливому розвитку електроніки;

появі цифрових способів обробки інформації;

розробці інформаційних мережевих технологій і створенню Інтернету.

Це дозволило нагромаджувати й передавати в будь-які куточки світу величезні обсяги інформації з колосальними, непомітними для людини швидкостями та з дуже низькими затратами.

Інновації у сфері інформаційних технологій ставлять нові непрості завдання. Вони торкаються педагогіки, методики, адміністративного управління